

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

ENTI RREGULLATOR I ENERGJISË

DRAFT

METODOLOGJIA E LLOGARITJES SE TARIFAVE TE TRANSMETIMIT TE ENERGJISE ELEKTRIKE

Neni 1

Baza Ligjore

Kjo metodologji hartohet në zbatim të neneve 7, 19, 20, 21, 22, 35, 45, 46, 53, 54, 56, 60, 62, 65, 66 të Ligjit nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”, VKM Nr. 519, datë 13.07.2016 “Për miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike”, nenet 21 dhe 22 të "Rregullores për Organizimin, Funkionimin dhe Proçedurat e ERE-s" miratur me Vendimin Nr.96, datë 17.06.2016, Rregullave te tregut (përkohshme), Kodit të Matjes, Kodit të Transmetimit si dhe akte të tjera nënligjore të miratuara nga ERE.

Neni 2

Qëllimi

Qëllimi i kësaj metodologjie është përcaktimi parimeve, kushteve dhe proçedurave të tarifave të përdorimit të rrjetit të transmetimit mbi bazën e parimeve të llogaritjes së këtyre tarifave duke vlerësuar të dhënat e domosdoshme për një tarifë të drejtë.

Neni 3

Objektivi

Kjo metodologji ka për objektiv përcaktimin e tarifave të përdorimit të sistemit të transmetimit në zbatim të Ligjit 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”.

Neni 4 Përkufizime

Termat e përdorura në këtë metodologji kanë të njëjtin kuptim si ai i përshkruar në nenin 3 e në vazhdim të Ligjit Nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”, si dhe çdo akt tjetër nënligjor të miratuar nga ERE. Termat e tjera të përdorura në këtë metodologji kanë kuptimin e mëposhtëm:

1. **Faktori i axhustimit vjetor** – një përqindje e barabarte me faktorin e inflacionit minus faktorin e përmirësimit të efijences.
2. **Tarifa mesatare e transmetimit** – e ardhura mesatare për kWh e reflektuar në faturat e përdoruesve të sistemit të transmetimit për një periudhe 12 mujore, e llogaritur si e ardhura totale nga pagesat që lidhen me kapacitetin, pagesat që lidhen me energjinë dhe pagesat mujore fikse, pjesuar me kWh total të livruara nga sistemi i transmetimit në kompanitë e shpërndarjes dhe përdoruesit e tjerë të sistemit të transmetimit të energjisë elektrike që ndodhen në Shqipëri.
3. **Tarifa mesatare tavan e transmetimit** – niveli maksimal i lejueshëm i tarifës mesatare të transmetimit për një periudhe specifike 12 mujore.
4. **Tarifa bazë** – vlera e tarifës së shërbimit të transmetimit e përcaktuar në përputhje me kostot në vitin bazë.
5. **Viti bazë** – viti i parë i periudhës rregullatore
6. **Viti i testimit** - një periudhë 12 mujore përpara periudhës rregullatore, e cila përdoret si bazë e përcaktimit të të ardhurave të kërkuara për vitin bazë për operatorin e sistemit të transmetimit.
7. **Tarifat e diferencuara** – tarifat për shërbimet e përdoruesve të rrjetit të transmetimit që përfshijnë pagesat që lidhen me kapacitetin, pagesat që lidhen me energjinë, pagesat mujore fikse dhe pagesat për energjinë reaktive të lidhura në nivelet respektive të tensionit.
8. **Faktori i përmirësimit të efijencës (faktori X)** – përqindja vjetore e reduktimit në koston e shërbimit të transmetimit që rezulton nga përmirësimet në efijencën e prodhimit dhe përmirësimet në teknologji

9. **Baza e Rregulluar e Aseteve (RAB)** – vlera e asetëve fikse në pronësi të OST-së që përdoren për të siguruar shërbim për klientet e transmetimit dhe për të plotësuar detyrimin e OST-së për të siguruar qëndrueshmërinë dhe sigurinë e sistemit elektrik. Baza e rregulluar e asetëve nuk përfshin investimet financiare, letrat me vlerë, llogaritë për t'u marrë ose paratë cash.
10. **Periudha rregullatore** – Periudha për të cilën tarifat e reja hyjnë në fuqi dhe rregullohen sipas vendimit të marrë nga Enti Rregullator i Sektorit të Energjisë Elektrike, pas një shqyrtimi të plotë dhe të detajuar të aplikimit të tarifave të paraqitura nga operatori i sistemit të transmetimit.
11. **Sistemi i shpërndarjes** – Sistemi i Shpërndarjes është sistemi i linjave, strukturave mbështetëse, pajisjeve transformuese dhe kyçëse/shkyçëse, të përdorura për shpërndarjen e energjisë elektrike dhe lëvrimin e saj te klientët, pa përfshirë furnizimin.
12. **Konsumi i energjisë elektrike për qëllime teknologjike** – konsumi i forcës reaktore, konsumi i kompensatorit sinkronizues, konsumi i baterise se kondensimit dhe energjia që konsumohet nga OST-ja për përdorimin e vet dhe që merret direkt nga nenstacionet e transformimit dhe facilitetet në pronësi të sistemit të transmetimit. Humbjet në rrjet përjashtohen. Energjia e konsumuar nga stacionet gjeneruese përjashtohet.
13. **Matesi i energjisë elektrike** – një mekanizëm për matjen e fluksit të energjisë aktive dhe reaktive dhe energjisë brenda rrjetit të transmetimit ose matja e fluksit të energjisë elektrike aktive dhe reaktive dhe energjisë përmes kufijve ndërkombëtare ose matja e energjisë elektrike aktive dhe energjisë elektrike të livruar tek klientet e sistemit të transmetimit.
14. **Klienti** - është një klient shumicë ose fundor i energjisë elektrike
15. **Klientë fundorë** - është një klient që blen energji elektrike vetëm për përdorim vetjak
16. **Enti Rregullator i Energjisë** – është autoriteti rregullator i sektorit të energjisë elektrike dhe gazit natyror, i cili funksionon në përputhje me ligjin Nr. 43/2015 dhe ligjin Nr. 102/2015 "Për Sektorin e Gazit Natyror".
17. **Kodi i transmetimit** – Kodi i Sistemit të Transmetimit është tërësia e rregullave teknike, të cilat rregullojnë operimin e sistemit të transmetimit, si dhe përcaktojnë kushtet e shërbimit që ofrohen nga Operatori i Sistemit të Transmetimit ndaj përdoruesve të sistemit të transmetimit, në përputhje me rregullat e ENTSO-e. 34. "Kodi i Matjes".

18. **Humbjet ne rrjet** – Diferenca mes sasise se energjise elektrike te livruar ne rrjetin e energjise elektrike dhe sasise se energjise elektrike te terhequr nga rrjeti i energjise elektrike gjate periudhes kohore respektive.
19. **Sistemi i transmetimit** – Sistemi i Transmetimit te Energjise Elektrike është sistemi i përdorur për transmetimin e energjisë elektrike në tension të lartë dhe shumë të lartë, i lidhur në paralel me sistemet e vendeve të tjera, që përfshin midis të tjerave linjat, strukturat mbështetëse, pajisjet transformuese dhe kyçëse/shkyçëse për lëvrimin e energjisë elektrike te klientët ose në rrjetin e shpërndarjes, pa përfshirë furnizimin.
20. **Operatori i Sistemit te Transmetimit (OST)** – ose “OST” është personi juridik, përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e sistemit të transmetimit, duke përfshirë interkoneksionet me sistemet e tjera ndërkufitare, për të siguruar aftësinë afatgjatë të sistemit për plotësimin e kërkesave të arsyeshme për transmetimin e energjisë elektrike
21. **“Përdoruesit e sistemit”** janë personat fizikë ose juridikë, të cilët i furnizon ose furnizohen me energji elektrike nëpërmjet sistemit të transmetimit ose të shpërndarjes.

Neni 5

Rregullat e pergjithshme dhe parimet baze

1. Kjo metodologji eshte hartuar ne zbatim te Ligjit Nr 43/2015 “Per Sektorin e Energjise Elektrike”, si dhe te akteve te tjera ligjore qe jane ne fuqi ne Republiken e Shqiperise.
2. Gjithe burimet e te ardhurave te OST-se te percaktuara ne kete metodologji tarifash paguhen nga perdoruesit e sistemit te transmetimit.
3. Pagesat e lidhjes per perdoruesit e sistemit te transmetimit nuk jane objekt i me sistemin e transmetimit do te caktohen ne baze ne baze te rregullores se lidhjeve te reja e cila permban edhe metodologjine e llogaritjes se kostove te tyre jane jashte objektit te kesaj metodologjie tarifash. Asetet e financuara nepermjet pagesave te lidhjes nuk perfshihen ne asetet baze te regulluar te OST-se dhe amortizimi i ketyre aseteve fikse mund te mos mbulohet nga tarifa e transmetimit.

4. Tarifa e transmetimit duhet te shlyeje koston e aktiviteteve te meposhtme:
- a) Pronesine, ndertimin, operimin dhe mirembajtjen e linjave, kablllove, nenstacioneve te transformatoreve, qendrave dispecer dhe ndertesave qe lidhen me to si dhe facilitetet e komunikimit
 - b) Kosto e sherbimeve ndihmese te OST-se, perfshire pagesat e bera OST-ve fqinje per te siguruar energji elektrike emergjente dhe rezerva te castit dhe pagesat (nese ka) per frekuencen dhe rregullimin e tensionit.
 - c) Kostot e kompensimit te energjise reaktive, qe mund te alokohen ne nje pagese per energjine reaktive
 - d) Kosto te tjera operimi qe i perkasin Operimit te Tregut deri ne ndarjen ligjore te OT nga OST e me pas, pagesat mujore perkatese.
5. Tarifa e transmetimit nuk duhet perdorur per te shlyer koston e importeve te energjise elektrike ose pagesat e kapacitetit qe shoqerohen me energjine e importuar ose cdo kosto tjeter te furnizuesit dhe perdoruesit sipas marreveshjeve dypaleshe. Tarifa e transmetimit do te mbuloje koston e blerjes se enrgjise elektrike per mbulimin e humbjeve te energjise elektrike ne sistemin e transmetimit si dhe sigurimin e sherbimeve ndihmese e te balancimit te prokuruar ne treg.
6. Rregullimi i “price cap” aplikohet per te ardhurat mesatare te lejuara te sherbimit te transmetimit te energjise elektrike. Rregullatori aprovon tarifen mesatare te transmetimit. Nese tarifa mesatare tavan e transmetimit e percaktuar ne baze te te dhenave historike per nje nga vitet ne ciklin e vleresimit te tarifave e tejkalon tavanin e tarifes mesatare lejuar te transmetimit te vendosur nga ERE, OST-ja duhet te ule tarifen mesatare te transmetimit ne vitin vijues ne menyre qe klientet dhe perdoruesit e sistemit te transmetimit te marrin nje rimbursim te shumes se te ardhurave te teperta te mbledhura (shuma e mbi-shlyerjes).

7. Metoda “RPI-X” perdoret per t’i dhene OST-se nxitje per reduktimin e kostove te veta gjate ciklit te vleresimit te tarifave. Kohezgjatja e ciklit te shqyrtimit te tarifave te transmetimit eshte tre vjet. Nese te tarifat mesatare tavan te transmetimit per ciklin pasues te tarifes se shqyrtuar nuk jane aprovuar ende para perfundimit te periudhes tre vjecare, rregullatori mund te miratoje nje vendim per zgjatjen e ciklit te shqyrtimit te tarifave deri ne kater vjet.
8. Caktimi i tarifave perfshin dy aktivite te nderlidhura: vendosjen e tarifes mesatare tavan ekonomikisht te justifikuar per vitin baze te ciklit te shqyrtimit te tarifave dhe vendosjen e tarifes mesatare tavan te transmetimit per vitin 2 dhe 3 te ciklit te shqyrtimit te tarifave.
9. Cikli i shqyrtimit te tarifes se shperndarjes dhe cikli i shqyrtimit te tarifes se transmetimit duhet te fillojne ne te njetjen dite te vitit (per shembull, 1 Janar ose 1 Korrik).
10. Financimi afatgjate i borxhit duhet perdorur per te financuar shpenzimet e reja kapitale per aq sa eshte e mundur, por nuk duhet perdorur per te mbuluar kostot e operimit.
11. Aplikimi krahas informacionit dhe dokumentacionit argumentues të nevojshëm për llogaritjen e tarifës mesatare tavan te sherbimeve te rregulluara te transmetimit duhet të përmbajë dhe një informacion të plotë mbi treguesit teknik, ekonomik dhe financiar si dhe llogaritë e të ardhurave dhe shpenzimeve për të gjithë shoqërinë
12. Kompania e rregulluar do te raportoje qarte dhe pa dyshime kostot e cdo sherbimi te rregulluar perfshire vetem asetet dhe aktivitetet qe lidhen me sherbimet e rregulluara. Metoda e shperndarjes (alokimit) se kostove do te jete e qarte dhe e kuptueshme.
13. Tarifat duhet te reflektojne kostot aktuale te sherbimit per/ cdo perdorues te sistemit te transmetimit dhe duhet te japi sinjale per perdorimin eficient te rrjetit te transmetimit.
14. Kostot e perfshira ne tarife duhet te jene transparente per palet e interesuara.

15. Tarifa duhet t'i lejoje OST-se mundesine e nje kthimi te arsyeshem mbi bazen e rregulluar te aseteve.
16. Tarifat duhet te jene relativisht te qendrueshme ne kohe.
17. Tarifat do t'u korrespondojne kostove qe do te krijohen nga nje kompani transmetimi e miremenaxhuar qe mundohet te beje investime te kujdesshme, te minimizoje humbjet ne rrjet dhe te shmange shpenzimet e kota. Kur vendoset tarifa baze rregullatori ka te drejte te hetoje nivelet e kosos te raportuara nga OST-ja dhe te krahasoje kostot e saj njesi me te OST-ve te tjera.
18. Ne pergatitjen e aplikimit per tarifa OST-ja do te perpiqet te paraqese gjithë kostot me saktësi deri ne 100,000 leke. Rregullatori nuk duhet t'i diskutoje shifrat me te vogla se 100,000 leke pervec kur ka nje mosmarreveshje mbi kompensimin ose pagesen per persona te vecante fizike.
19. Mosperputhja me secilen pjese te kesaj metodologjie mund te coje ne refuzim nga ana e ERE-s te aplikimit per tarife te kompanise se shperndarjes.
20. Periudha e pare regullatore sipas kesaj metodologjie fillon ne janar 2018
21. ERE do te miratoje formatet e tabelave per aplikimet per tarifa. OST do te perdore formatet e tabelave te miratuara nga ERE kur pregatit aplikimin per cmim per nje periudhe rregullimi. Format i tabelave mund te modifikohet per sa kohe qe informacioni eshte organizuar ne menyre te ngjashme dhe detajimi i i informacionit nuk eshte me i vogel se ai i tabelave standarte te miratuara. Tabelat do te tregojne rezultatet e vitit te testimit, rregullimet e bera per vitin e testimit dhe per vitin baze, duke perfshire, por jo vetem, shpenzimet e kompanise, shpenzimet kapitale dhe bazen e aseteve te rregulluara per sherbimin e rregulluar.

Neni 6

Energjia elektrike dhe bilancet e energjise elektrike

1. Bilanci i energjise elektrike te OST-se per vitin baze do te pergatitet nepermjet perlllogaritjes se shumes totale te energjise ne GËh te marre nga rrjeti i transmetimit gjate vitit baze. Ky total eshte i barabarte me energjine e marre nga centralet gjeneruese shqiptare qe levojne enegji ne rrjetin e transmetimit plus energjine neto te marre nga rrjetet e transmetimit te vendeve fqinje. Energjia totale e marre duhet te ndahet ne:
 - a) energji elektrike e livruar ne rrjetet shqiptare te shperndarjes
 - b) energji elektrike e livruar tek perdoruesit e lidhur me sistemin e transmetimit
 - c) humbjet e energjise elektrike ne rrjetin e transmetimit
 - d) konsumi i energjise elektrike nga OST-ja per qellime teknologjike.
 - e) energji neto e dhene ne rrjetet e transmetimit te vendeve fqinje

2. Bilanci koincidues i pikut te fluksit te ngarkeses se OST-se do te pergatitet duke perlllogaritur energjine elektrike totale ne MË te marre nga rrjeti i transmetimit ne oren e pikut. Ky total eshte i barabarte me energjine elektrike te marre nga centralet shqiptare te gjenerimit qe levrojne enegji ne rrjetin e transmetimit plus energjine neto elektrike te marre nga rrjetet e transmetimit te vendeve fqinje. Energjia totale e marre duhet ndare ne:
 - a) energjia elektrike e livruar ne rrjetet shqiptare te shperndarjes
 - b) energji elektrike e livruar tek perdoruesit e lidhur me sistemin e transmetimit
 - c) humbjet e energjise elektrike ne rrjetin e transmetimit
 - d) konsumi i energjise elektrike nga OST-ja per qellime teknologjike.
 - e) energji neto e dhene ne rrjetet e transmetimit te vendeve fqinj

3. Per secilin nga dhjete vitet e fundit, humbjet e energjise elektrike ne rrjetin e transmetimit duhen treguar si nje perqindje e energjise se marre nga rrjeti i transmetimit.

4. Energjia elektrike e konsumuar nga facilitetet e OST-se me tension te ulet ose mesatar dhe te livruar nepermjet rrjetit te shperndarjes duhet perفشire ne shumen totale te energjise se livruar ne rrjetin e shperndarjes. OST-ja mund te bleje energji me tension te ulet ose te mesem sipas tarifes per institucionet buxhetore.

Neni 7

Kerkesa per te ardhura per Vitin Baze

1. Shpenzimet e vitit te testimi per percaktimin e kostove per vitin baze do te bazohet ne informacionin kontabel ne perputhje me Sistemin Uniform te LLogarive te aprovuara nga ERE ose Standarteve Kombetare te Kontabilitetit. Viti i testimi do te jete nje periudhe historike 12 -mujore perfaqesuese e kostove operative te shoqerise. ERE, gjate hqytimit te aplikimit per tarife, ka te drejte te kryej, ose kontrakte per te kryer, nje auditim rregullator te informacionit kontabel te vitit testues te OST.
2. OST mund te propozoje ndryshime te rezultateve te shpenzimeve te vitit te testimi per percaktimin e tarifave per vitin baze te periudhes se ardhshme rregullatore. Cdo ndryshim i tille duhet te jete i njohur (nje artikull i vecante) dhe i matshem nga ana sasiore. Fondet e planifikuara per mbulimin e kostove te ngjarjeve te pasigurta apo te pa parashikuara, nuk do te miratohen nga ERE.

ERE do te marre ne konsiderate rregullime ne vitin e testimi te tilla si:

1. ndryshimi i kerkeses;
2. inflacioni;
3. ndryshime ne cmimin e kontraktuar;
4. ndryshime ne taksa dhe sigurime;
5. rritje e nivelit te asetave baze te rregulluara;
6. kosto e kapitalit;
7. niveli i shpenzimit te amortizimit; dhe,

8. faktori i eficences.
 9. te ardhura te tjera
3. OST duhet te paraqese justifikime per cdo rregullim/korigjim te parashikuar te rezultateve te vitit te testimit. Rregullimet duhet te specifikohen ne tabelat e paraqitura nga OST ne aplikimin per tarife, si dhe deshmi me shkrim duke dhene prova per arsyet dhe nivelin e cdo korigjimi/rregullimi.
4. Kerkesat per te ardhura per vitin baze do te llogariten si vijon:

$$C = C \text{ kapital} + C \text{ operuese}$$

- 4.1. TVSH-ja nuk eshte perfshire ne formulen e treguar me lart sepse eshte llogaritur nga OST-ja per cdo fature mujore te klientit te sistemit te transmetimit per sherbimin e transmetimit, dhe eshte treguar si nje ze i vecante ne faturen mujore.
- 4.2. Kostot e energjise elektrike reaktive te OST-se duhen shlyer nepermjet nje pagese te vecante te energjise elektrike reaktive te matur ne leke/kvarh, qe do te tregohet ne faturat mujore te OST-se per kompanite e shperndarjes dhe klientet e kualifikuar te lidhur direkt me sistemin e transmetimit.
- 4.3. Kostot kapitale eshte e barabarte me kthimin e kapitalit, plus amortizimin.

$$C \text{ kapital} = R + D$$

C kapital –komponenti i lidhur me kapitalin i te ardhurave te synuara per vitin baze

R- kthimi mbi bazen e rregulluar te aseteve

D - amortizimi i aseteve fikse dhe amortizimi i aseteve te tjera

4.3.1. Kthimi mbi bazen e rregulluar te asetëve llogaritet me formulën:

$$R = B * WACC$$

B- Aseti Baze i Rregulluar ne fillim te vitit baze te ciklit te vleresimit te tarifave

WACC - norma e lejueshme e kthimit te Asetit Baze te Rregulluar.

- 4.3.2. Vlera e asetit baze te rregulluar duhet te jete e barabarte me koston historike te asetëve fikse te perdorura per te siguruar sherbim transmetimi, minus amortizimin, minus nje rregullim per vjeterimin ekonomik.
- 4.3.3. Trualli dhe e drejta e kalimit te perdorura nga OST-ja vleresohet me koston fillestare te blerjes.
- 4.3.4. Amortizimi i kategorive te ndryshme te asetëve do te bazohet mbi jeten operuese te pritshme te ketyre asetëve. Nese te dhenat financiare jane shtremberuar nga perdorimi i shifrave shume te larta per jetegjatesine e amortizimit, atehetr OST paraqet nje studim per amotizimin e asteve i cili te paraqese jeten e asetëve per cdo kategori.
- 4.3.5. Asnje nga asetet e OST-se nuk duhet konsideruar si aset “stranded” (me vlere te regjistruar me te larte se vlere e tregut).
- 4.3.6. Vetëm investime në nivele të kujdesshme të aprovuara nga ERE mund të përfshihen në bazën e rregulluar të asetëve. OST duhet të paraqesi në ERE me shkrim programin e ndarjes së investimeve të propozuara për periudhën rregullatore ne perputhje me Rregulloren se proceduave te paraqitjes dhe miratimit te planit te investimeve.
- 4.3.7. ERE do të rishikojë investimet e realizuara kundrejt atyre të planifikuara/miratuara cdo fundviti dhe të korrigoje tarifat në rast se OST

dështon në zbatimin e planit të investimeve.

4.4. Norma e lejuar e kthimit ne Asetin Baze te Rregulluar eshte llogaritur nga nje norme e lejueshme kthimi e kapitalit ne vitin baze, nje norme mesatare e perllogaritur e interesit mbi borxhin afatgjate gjate vitit baze, dhe nje raport borxh/kapital i vet. Te treja keto vlera duhen dhene ne vendimin per tarifat te nxjerre nga rregullatori ne menyre qe supozimet e perdorura per te llogaritur normen e lejueshme te kthimit te paraqiten qarte. Norma e lejuar e kthimit mbi Asetin Baze te Rregulluar eshte mesatarja e ponderuar e koston se kapitalit para taksave, e llogaritur si vijon:

$$WACC = [ES * ARoE / (1-T)] + (DS * CoD)$$

$$ES + DS = 1$$

Ku:

ES - Objektivi per raportin e kapitalit te vet ne RAB

T - Norma e taksës se korporates

ARoE - Norma e lejuar e kthimit mbi kapitalin e vet pas takse

DS - Objektivi per raportin e borxhit ne RAB

CoD - Kosto e borxhit

4.5. Norma e lejueshme e kthimit mbi kapitalin duhet te vendoset nga rregullatori mbi bazen e nevojës se OST-se per te marre fluksin e parave per shpenzime kapitale dhe sherbimin e borxhit duke gjykuar nga pasqyra e burimeve dhe perdorimit te fondeve ne vitin baze. Gjithe fitimet duhen perdorur per te mbeshtetur programin e shpenzimeve kapitale te OST-se dhe per te rritur vleren e kontabilizuar te pjeses se kapitalit.

4.6. Nese OST-ja mund te demonstroje se ka nje nevoje urgjente per shpenzime kapitale

specifike dhe se financimi i borxhit per keto aset apo fluksi i parase nuk eshte i mjaftueshem per ti sherbyer borxheve te arsyeshme/te justifikuara, ERE-ja mund te vendose te caktoj nje norme te larte te lejueshme te kthimit te kapitalit dhe ta mundesoje ne kete menyre OST-ne qe te gjeneroje fluksin shtese te parave qe nevojiten.

4.7. Norma mesatare e ponderuar e interesit mbi borxhin afatgjate duhet percaktuar si (a) shuma e pagesave te interesit te borxhit afatgjate gjate vitit baze, pjestuar me principalin total te borxhit afatgjate (shuma totale e marre borxh) ne fillim te vitit baze ose (b) shuma e pagesave te interesit te borxhit afatgjate gjate ciklit 3 vjecar te shqyrtimit te tarifave pjestuar me shumen e sasise se marre borxh ne fillim te vitit baze, shumen e marre borxh ne fillim te vitit 2, dhe shumen e marre borxh ne fillim te vitit 3. OST duhet te tregojë që normat e interesit për borxhin janë në përputhje me normat tregtare të interesit për borxhin të pranuar nga kompanitë e tjera me risk te ngjashëm krediti. Çdo borxh i përfshirë në llogaritjen e normës mesatare të interesit të borxhit, që ka një normë interesi më të lartë se niveli aktual i tregut, do të rregullohet në zbritje deri në nivelin e tregut.

4.8. Gjithe perberesit kryesore te sistemit te transmetimit duhet te jene pronesi e OST-se dhe jo te meren me qera. Pagesat qe shoqerohen per qera (per shembull, marja me qera e mjeteve te motorizuara) do te perfshihen ne shpenzimet operuese.

5. Kostot operuese të OST-së përfshijnë:

$$\mathbf{C\ operuese = C\ matjes + C\ mirembajtje + C\ paga + C\ humbjet + C\ sherb.\ ndihmese + C\ sherb.\ te trete + C\ takse}$$

C matjes - kosto e matjes se energjise elektrike dhe energjise se livruar tek klientet e sistemit te transmetimit dhe kosto e faturimit dhe likuidimeve te llogarive me perdoruesit e sistemit te transmetimit. Kjo kategori mat kostot qe lidhen me klientet dhe nuk perfshin koston e matjes se humbjeve te energjise elektrike, konsumin e energjise elektrike per

qellime teknologjike dhe eksportin, importin dhe fluksin e tranzitit. Qellimi i matjes se **C** matese eshte llogaritja e pageses mujore fikse per cdo klient te sistemit te transmetimit te bazuar ne numrin e pikave ku klienti eshte i lidhur me sistemin e transmetimit.

C mirembajtje - pjese zevendesimi, furnizime, mjete, lende djegese dhe kosto te tjera mirembajtje;

C paga - pagat, sigurimet shoqerore dhe shendetesore dhe kostot (te ndryshme nga taksat) te lidhura me programet ne perfitim te te punesuarve;

C humbjet - kostoto per mbulimin dhe prokurimin e humbjeve te energjise elektrike ne rrjetin e transmetimit

Ne llogaritjen e tarifes se transmetimit, kosto per humbjet do te llogaritet bazuar ne cmimet e tregut:

$$\mathbf{C\ humbje = E\ humbje * P\ h}$$

E humbje - humbjet e energjise ne rrjetin e transmetimit gjate vitit baze

Ph- cmimi mesatar i energjise elektrike qe do te blihet ne treg per mbulimin e humbjeve gjate vitit baze.

C sherb. Ndhimese - nje pagese per blerjen e sherbimeve ndihmese te nevojshme per funksionimin e sistemit.

OST duhet te paraqesi nje vleresim ne lidhje me shpenzimet per sherbimet ndihmese gjate vitit baze. Ky vleresim duhet te permbaje argumenta ne lidhje me parashikimin e nevojave per sherbime ndihmese dhe cmimet perkates (ne zbatim te Nenit 62 te ligjit 43/2015)

C takse – Komponenti qe mundeson qe rregullatori te tregojë qarte pjesen e tarifës qe i atribuohet taksave dhe prandaj është përtej kontrollit të rregullatorit. Komponenti takse i të ardhurave të synuara të OST-se për vitin bazë, nuk përfshin TVSH-ne dhe tatimin mbi fitimin.

Neni 8

Ndarja e kostove për kapacitet, energji dhe pagesa fikse mujore

1. Cdo klient i sistemit të transmetimit duhet të paguajë një pagesë kapaciteti në leke/kËh/Muaj, të bazuar në ngarkesën pik të klientit gjatë periudhës 12 mujore që mbaron në muajin e faturimit. Nëse klienti ka nënshkruar një marrëveshje me OST-ne ku klienti duhet të paguajë për një shumë specifike të kapacitetit të garantuar nga marrëveshja, atëherë aplikohet pagesa e kapacitetit për atë që është më e lartë – kapaciteti kontraktual i garantuar, ose ngarkesa pik e klientit gjatë periudhës 12 mujore që mbaron në muajin e faturimit.
2. Cdo klient i sistemit të transmetimit duhet të paguajë një pagesë për energjinë në leke/kËh, bazuar në sasinë e kËh të livruar nga sistemi i transmetimit tek klienti i sistemit të transmetimit gjatë atij muaji.
3. Cdo klient i sistemit të transmetimit duhet të paguajë një pagesë mujore fikse që synon të mbulojë matjen, faturimin dhe kostot e likuidimit të OST-se për të siguruar shërbim për atë klient gjatë vitit bazë.
4. Në aplikimin për tarifa OST-ja duhet të sigurojë një parashikim të:
 - a) kapacitetit total në kW që do tregohet në faturën e klientit të sistemit të transmetimit në cdo muaj të vitit bazë dhe shumën e këtyre totaleve mujore
 - b) energjinë totale në kWh që do tregohet në faturat e klientit të sistemit të

transmetimit ne cdo muaj te vitit baze dhe shumen e ketyre totaleve mujore

- c) numrin e pikave te livrimit tek klientet e sistemit te transmetimit ne fillim te vitit baze dhe numrin e pikave te livrimit ne fund te vitit baze dhe mesataren e ketyre dy shifrave

5. Te ardhurat totale te mbledhura nepermjet pagesave te kapacitetit ne vitin baze jane te barabarta me:

$$C_{\text{kapacitet}} = C_{\text{kapital}}$$

6. Pagesa e kapacitetit ne leke per kWh ne muaj eshte e barabarte me:

$$P_{\text{kapacitet}} = C_{\text{kapacitet}} / L$$

L - shuma e kapacitetit total mujor e treguar ne faturat e klientit te sistemit te transmetimit, gjate 12 muajve te vitit baze

7. Te ardhurat totale te mbledhura nepermjet pagesave te energjise ne vitin baze jane te barabarta me:

$$C_{\text{energji}} = C_{\text{operuese}} - C_{\text{matjes}}$$

8. Pagesa e energjise ne leke per kWh eshte e barabarte me:

$$P_{\text{energji}} = C_{\text{energji}} / E$$

E - energjia totale ne kWh qe do tregohet ne faturat e klientit te sistemit te transmetimit gjate vitit baze

9. Te ardhurat totale qe do te mblidhen nepermjet pagesave fikse mujore ne vitin baze jane te barabarta me C_{matjes}

10. Pagesa mujore fikse ne leke per pike livrimi eshte e barabarte me:

$$P_{mujore} = C_{matjes} / N$$

N - mesatarja e numrit te pikave te livrimit tek klientet e sistemit te transmetimit ne fillim te vitit baze dhe te pikave te livrimit ne fund te vitit baze.

11. Nese DSO nuk ploteson ne menyre te vazhdueshme standartet e tensionit te caktuara/vendosura per interkoneksionin midis rrjetave te transmetimit dhe shperndarjes, OST mund te charxhoje operatorin e shperndarjes penalitete per energjine reaktive ne masen qe reflekton kostot shtese qe i shkaktohen/imponohen operatorit te transmetimit.

Neni 9

Llogaritja e tarifes mesatare te transmetimit

1. Ne cdo vit te ciklit te shqyrtimit te tarifes, tarifa mesatare e transmetimit eshte e barabarte me:

$$P_{mesatare} = (C_{kapacitetit} + C_{operuese}) / E$$

P mesatare - tarifa mesatare e transmetimit

2. Tarifa mesatare e transmetimit reflekton koston e pronesise, ndertimit, operimit dhe mirembajtjes se linjave, kablllove, nenstacioneve te transformatoreve, qendrave dispecer dhe ndertesave qe lidhen me to dhe facilitetet e komunikimit. Kjo tarife nuk do te reflektojë koston e aktiviteve te renditura ne germen “c” dhe “d” në pikën 4 të nenit 5, si dhe cdo kosto tjeter qe nuk lidhet me aktivitetin e transmetimit te energjise elektrike, sepse ato kosto duhen shlyer nga OST-ja nepermjet pagesave shtese. Per shembull, koston qe lidhet me pagesat e energjise elektrike reaktive perjashtohen nga tarifa mesatare e transmetimit.
3. Tarifa mesatare e transmetimit mund te llogaritet per nje periudhe 12 mujore. Te dhenat mujore mund te jene parashikim apo historike ose kombinim i te dhenave te parashikuara

per muajt e ardhshem dhe te dhena te vleresuara per muajt e fundit.

Neni 10

Komponenti i transmetimit te tarifave te klienteve fundore

1. Ne aplikimin e tarifave OST-ja duhet te paraqese per cdo furnizues te kompanise se shperndarjes, nje perlllogaritje te te ardhuarve totale te OST-se qe duhen mbledhur nga ai furnizues gjate vitit baze nepermjet pagesave te kapacitetit, pagesave te energjise dhe pagesave te matjes.
2. Eshte pergjegjesi e DSO e cila kryen sherbimin e shperndarjes se energjise elektrike per FSHU dhe cdo furnizuesi tjeter te licensuar apo klient tjeter qe te pergatise nje aplikim tarife ne te cilin te ardhurat totale te OST-se per ate kompani shperndarje te mblidhen nga klientet fundore ne menyre transparente dhe jo-diskriminuese. Grupet e krahasueshme te klienteve fundore te lidhur me sistemin e shperndarjes duhet te paguajne direkt ose indirekt, te njejtat pagesa transmetimi.
3. Ne metodologjine e tarifave te klienteve fundore dhe ne metodologjine e tarifave te perdorimit te rrjetit te sistemit shperndares, pagesat e kapacitetit per perdoruesit e sistemit te shperndarjes qe OSSH i paguan OST-se duhen ndare mes grupeve te klienteve te lidhur me sistemin e shperndarjes, sipas kontributit te cdo grupi ne ngarkesen koiciduese pik te kompanise shperndarese. Kjo llogaritje duhet te mare ne konsiderate humbjet teknike ne nivele te ndryshme tensioni si dhe faktorin e ngarkeses vjetore dhe ngarkesen vjetore pik ne kW te cdo grupi klientesh.
4. Nese aplikohet pagesa e energjise se OST-se per konsumin e energjise elektrike ne kWh te treguar ne faturat e klienteve me tension te mesem dhe te ulet, te ardhurat totale do te jene me pak se shuma e pagesave te energjise elektrike te paguara nga kompania e shperndarjes OST-se, qe perfshin pagesat e energjise te shoqeruara me humbjet ne rrjetin e shperndarjes. Nese pagesa e kapacitetit te OST-se aplikohet per ngarkesen pik ne kË te treguar ne faturat e klienteve ose te vleresuara per grupet e klienteve, te ardhurat totale ka te ngjare te jene

me te medha se sa shuma e pagesave te kapacitetit te paguara nga kompania e shperndarjes OST-se, sepse do te kete nje fare diversiteti mes ngarkesave pik. Prandaj, mund te perfshihet pagesa e energjise se OST-se dhe pagesa e kapacitetit te OST-se ne tarifen e klienteve fundore dhe te arketohet shuma “korrekte” e te ardhurave. Kjo eshte nje menyre shume e thjeshte per te vendosur komponentin e transmetimit te tarifave te klienteve fundore, dhe do te ishte e pranueshme per ERE-n me kusht qe kompania e shperndarjes te shlyeje as me shume dhe as me pak se koston e vet totale te sherbimit te transmetimit nepermjet ketyre komponenteve te energjise dhe kapacitetit te tarifes se saj.

5. OST-ja duhet te shqyrtoje aplikimet per tarifa te paraqitura nga furnizuesit e kompanise se shperndarjes, per te siguruar se te ardhurat totale te OST-se per ate kompani shperndarje jane arketuar nga klientet e kompanise se shperndarjes ne menyre transparente dhe jo-diskriminuese. OST-ja duhet te informoje ERE-n nese koston e sistemit te transmetimit i jane ngarkuar klienteve fundore ne menyre transparente dhe jo-diskriminuese. Opinioni i OST-se do te merret ne konsiderate nga ERE ne shqyrtimin e tarifave te propozuara per klientet tarifore.

Neni 11

Vendosja e tarifave mesatare tavan te transmetimit

1. Per vitin baze, tarifa mesatare e transmetimit eshte e barabarte me tarifen mesatare te transmetimit te llogaritur sipas koston ne vitin baze.
2. Per vitin e dyte te ciklit te vleresimit te tarifave (Viti 2), tarifa mesatare e transmetimit per vitin baze shumezohet me faktorin vjetor te rregullimit:

$$A = (1 + RPI - X)$$

A- faktori i axhustimit vjetor

RPI- norma e inflacionit per cmimet e konsumit e parashikuar per Vitin e 2- te nga

Banka e Shqipërisë ose INSTAT

X- faktori i përmirësimit të efikasitetit

3. Vlera e **X**-it duhet përcaktuar në bazë të studimit të standarteve të operatoreve të sistemit të transmetimit, në përputhje me "Rregullat e cilësisë së furnizimit dhe performancës së sigurisë së rrjetit". Në mungesë të këtyre rregullave, faktori **X** do të konsiderohet zero.
4. Nëse aktiviteti aktual financiar i OST-se në çdo vit të ciklit të vlerësimit të tarifave është me i mirë nga sa tregojnë parashikimet financiare të aplikimit të tarifave ose me i mirë nga miratimi i ERE-s, mund të jepen bonuse për shoqërinë pa ngritur tarifen mesatare të transmetimit mbi tarifen mesatare tavan të transmetimit.
5. Për vitin e tretë të ciklit të shqyrtimit të tarifave (Viti 3), tarifa mesatare e transmetimit për vitin e dytë shumëzohet me faktorin vjetor të axhustimit duke përdorur vlerën RPI që i korrespondon Vitit 3.
6. Për vitin e katërt të ciklit të shqyrtimit të tarifave (Viti 4), e ardhura e transmetimit për vitin e tretë shumëzohet me faktorin vjetor të axhustimit, duke përdorur një vlerë RPI që i korrespondon Vitit 4. Nëse tarifat e transmetimit për ciklin tjetër të korigjimit të tarifave janë miratuar para mbarimit të periudhës trevjeçare atëherë nuk do të jete nevoja të llogaritet e ardhura mesatare e transmetimit për Vitin 4.
7. Sipas kësaj metodologjie kryhet axhustim/korigjim në tarifën mesatare tavan në vitin e ardhshëm, panvarësisht se axhustimet bëhen në periudhën rregullatore pasardhëse.
8. OST-ja nuk duhet "ndëshkuar" kurrë për mbi-kthimin e të ardhurave, nëpërmjet rregullimit të normës së lejueshme të kthimit të kapitalit ose nëpërmjet rregullimit të cmimit **P_n** që është caktuar për humbjet në rrjet dhe për konsumin e energjisë elektrike për qelime teknologjike. Mbi-kthimi i të ardhurave mund të rezultojë nga gabime në parashikim dhe nga ngjarje dhe prirje të papritura në sektorin e energjisë elektrike.

9. Mbi-kthimi i te ardhurave gjate vitit te fundit te ciklit te shqyrtimit te tarifave u duhet rimbursuar klienteve te sistemit te transmetimit nepermjet axhustimit ne nivelin e pageses se energjise ne vitin baze te ciklit pasues te axhustimit te tarifave.
10. Ne rast se nje ngjarje e “forces madhore” crregullon sistemin e transmetimit, OST-ja mund t’i paraqese ne cdo kohe ERE-s nje kerkese per leje per te axhustuar pagesen e energjise ne tarifen e transmetimit ne menyre qe OST-ja te arketoje nje shume specifike shtese te ardhurash. Megjithate, rritja e tarifes se transmetimit nuk do te siguroje te ardhura te rendesishme per sektorin e energjise elektrike nese nuk rritet tarifa per klientet tarifore. OST-ja duhet te synoje te arrije tarifa transmetimi te qendrueshme dhe te parashikueshme.

Neni 12

Dispozita të fundit

Metodologjia e llogaritjes se tarifave te transmetimit te energjise elektrike u miratua nga Bordi i ERE -s me Vendimin Nr.____, datë __.__.____. Metodologjia e miratuar me Vendimin nr. 59, datë 29.12.2005 shfuqizohet.